

ŽELEZNIČAR

Glasilo Saveza železničara Jugoslavije.

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana,
Selenburgova ulica št. 6/II.

Posamezna št. stane 50 p, mesečno 1 Din,
celoletno 12 Din. — Za člane brezplačno.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani,
ter opremljeni s štamp. dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so
poštne proste.

Iz organizacije.

Centrala »Saveza železničarjev Jugoslavije v Zagrebu« (Petrinjska ul. 40/I. nam je poslala v objavo sledečo okrožnico. Vse podružnice prosimo naj se po nji točno ravnaajo.

Vsem podružnicam! Cenjeni sodrugi! V tej okrožnici Vas obveščamo 1. o je-senskih akcijah, ki jih za moralno in mate-rijelno izboljšanje železničarjev. namera-va podvzeti naš Savez. 2. o sklicanju dr-žavne železničarske konference in 3. o potrebi enotnega in skupnega dela po podružnicah.

I.

Zadnje mesece je vladalo v politič-nem življenju popolno mrtvilo. Vsled ve-like vročine so se razkropili g. narodni poslanci po raznih kopališčih in narodna skupščina vsled tega ni delovala. Tudi za-konodajni odbor ni pri svojem delu vstrajal, v kolikor pa je, je pa rešaval le manj važna vprašanja. Tudi železniško ministrstvo je ves ta čas počivalo. Zato so bili vsi naši koraki brezuspešni, ker se je gospoda izgovarjala da je edina na-rodna skupščina upravičena sklepati o naših zahtevah.

Zadnje čase je pa pričel zakonodajni odbor s svojim delom in tudi narodna skupščina bo najbrže v kratkem času sklicana. S tem je živelo zopet naše upanje, da bo končno vendarle tudi naše vprašanje prišlo preko mrtve točke.

Treba je, da to priložnost izrabimo, da oživimo našo akcijo in prinesemo naše zahteve zopet na dnevni red.

Vprašanje: draginjskih razredov, vprašanje pet dinarskega davka in rod-binskih doklad, vprašanje draginjskih dok-lad, lahke in težke službe itd., vse to treba, da sprožimo in utemeljimo.

Res je, da ima narodna skupščina že zgotovljen program po katerem bo delo-vala. Na tem programu je rešitev uradni-škega vprašanja (držav. uradniki) in za-kon o davku. Res je tudi da železničar-skega vprašanja nar. skupščina sploh ni-ma na programu.

Če pa želimo, da pride tudi naše vprašanje na dnevni red, bomo uspeli le takrat, če bomo z živo akcijo vlado in skupščino prisilili, da o njem obravnava.

II.

V svrhu enotnega nastopa vseh že-lezničarjev organiziranih v našem Save-zu v tej akciji je sklenil cent. odbor Sa-veza sklicati konferenco zastopnikov vseh naših podružnic. Konferenca se bo vršila **dne 5. novembra ob 8. uri zj. v društvenih prostorih v Zagrebu.**

Začasno predlagamo sledeči dnevni red:

1. Pragmatika in naše zahteve.
2. Zakon o zaščiti delavstva in drž. železnice.

3. Zakon o zavarovanju delavstva in državne železnice.

4. Zakon o inspekciji dela in drž. žel.

5. Draginjski razredi in draginja.

6. Povrnitev odvzete stanarine, vprašanje stanovanj in prenočišč.

7. Turnusi in delavni čas.

a) potujočega osebja,

b) postajnega in pomožnega osebja.

8. Odredbe začasnega pravilnika o »lahki« in težki službi.

9. Pet dinarski davek in rodbinske doklade.

10. Službena obleka.

Da bo delo konference čim uspešne-je bomo povabili k tej konferenci soc. poslanski klub kakor tudi druge klube.

Pri tej priliki bomo tudi spoznali ka-teri so naši prijatelji, ki bodo hoteli za-staviti svojo besedo na odločilnem me-stu.

Važno je, da bodo na tej konferenci zastopane vse naše podružnice, financi-jelno močnejše in one, ki so v bližini Za-greba naj odpošljejo po možnosti večje število zastopnikov.

Vse podružnice naj pravočasno po-ročajo imena svojih delegatov. Vsak de-legat naj ima s seboj pismeno potrdilo odbora, da je bil za to konferenco od podružnice izvoljen.

Stroške delegatov nosijo podružnice iz svojih sredstev. Konferenca bo trajala samo en dan.

Pri tej priliki pa ponovno opozarja-mo na rušilce naše organizacije, ki se skrivajo pod imenom »Nevtralci« ali pa »Neodvisni« to je prejšnji komunisti. S shodi in živo agitacijo naj naše podruž-nice preprečijo zločinsko rovarjenje teh elementov.

Za Savez železničarjev Jugoslavije:

Plesnik I. r., predsednik.

Kreklič I. r., tajnik.

Pobožani železničarji.

Blagor vam železničarji, ne pomni-mo, da bi se bilo kdaj kaj takega zgodilo, da bi se bilo zbralo 400 kapitalističnih za-stopnikov ter hvalilo delavstvo. kakor se je to zgodilo dne 6. t. m. pri protestnem zborovanju proti slabemu prometu na naših železnicah.

Hvalili so tamkaj železničarje, hva-lili so jih tisti gospodje, ki so še ne dolgo klicali na to ubogo paro Sodo in Gomoro, žveplo in ognjeni dež.

Ostudno in neprijetno nam je zvenela ta hvala na naša ušesa. Zakaj? Zato, ker je bila hinavska! Hvalili in božali so že-lezničarje, ker teče gospodom voda v grlo, ker železnice nočejo več funkcionirati. Prepričani smo, da gospodje, ki so sklicali to protestno zborovanje dobro vedo in poznajo stari kranjski pregovor, ki pravi, da prazen žakel ne stoji pokonci. Ti gospodje bi pa ravno tako lahko vede-

li, da železničar s praznim želodcem ne more opravljati službo tako kakor bi mor-al ter se tudi vsede, ker ne more več stati.

Marsikaj se je na tem zborovanju slišalo, marsikatera pikra je padla na že-lezničarsko upravo, odrekli so ji sploh vsako sposobnost.

Ugotovili so na tem shodu, da je od meseca junija tovorni promet za Slove-nijo preko Zagreba, Siska in Pragerske-ga bil odprt samo tri dni v tednu, zadnje dneve pa sploh zaprt. Na gorenjski in do-lenjski železnici so vsi tiri zastavljeni z natovorjenimi vagoni. Na južni železnici stoji čez 2000 natovorjenih vagonov, od teh samo na mariborski postaji 1003, ta-ko že stoje nekateri napolnjeni z blagom po celih 5 mesecev. To naj bi bila dobra gospodarska politika naše države? Lo-komotive, ki nam jih je Nemčija poslala na račun reparacije so v rokah gospo-dov ki razumejo vse drugo samo o žele-znici ničesar.

Strokovnjaki, inženirji so odšli od dr-žavne železnice v privatna podjetja, ker s plačo ki so jo dobivali niso mogli izha-jati. Isto tako zapuščajo svoja mesta stro-jevodje in drugi. Vse to so pojavi slabe uprave državnih železnic. Odveč bi bilo tukaj naštevati o nefunkcioniranju pro-meta in nedostatkah na naših železnicah, ker jih železničarji itak dobro poznate. Tudi veste kje so glavni vzroki, da je na železnicah prišlo skoro do popolnega za-stoja.

Vendar se nam pa sili tukaj neko drugo vprašanje, ki ga je potreba enkrat razvozlati in to je:

Prvič je potrebno ugotoviti, kdo vzdržuje promet na železnicah? Vi že-lezničarji!

Drugič se moramo vprašati, ali so železničarji državljani naše države?

Da, tudi oni so državljani!

Torej zakaj potem ta polom na že-leznicah, da ga mora priti Zveza indu-strijcev reševati, in prosjačiti za zviša-nje železničarskih prejemkov. Kdo je Zveza industrijcev? Zveza industrijcev je društvo kapitalistov, to je ravno taka organizacija, kakor organizacija železni-čarjev, samo, da je ta uvidela, da promet ne funkcionira, da brez železniškega prometa ne bo dana možnost profit dela-ti in se je vsled tega zganila. Vi sodrugi železničarji pa ste čakali toliko časa, da je bil vaš želodec prazen in potem ste se vsedli. Niste se zavedali, da je v organi-zaciji moč, niste se zavedali, da ste dr-žavljeni. Da imate iste pravice v državi, kakor vsak član Industrijske zveze. Mar-več čakali ste, rešitve od političnih šar-latanov, ki so vam obljubljali, da bo de-revolucija pojutrajšnjim že itak vse ure-dila.

Sodrugi železničarji! Rešitve ni nik-jer, in prav nikjer drugod, kakor edino

le v vaši organizaciji. Bodite uverjeni, da resolucijo v kateri je zahteva za izboljšanje vašega gmotnega položaja, ki je bila dne 6. oktobra na zborovanju v Unionski dvorani sprejeta, je čin kapitalistične družbe, katera za svojo korist ni našla drugega izhoda.

Zvenelo bi popolnoma drugače, ko bi se vaš položaj potem vaše organizacije izboljšal, nego pa na tako hinavski način.

Na noge in na delo železničarji; strnite se v eno organizacijo v eno falango, ki mora biti tako močna, da boste lahko sami o svoji usodi odločevali.

Stvarna je bila izjava vašega tajnika sohr. Krekiča na protestnem zborovanju, ampak rekel ni; tako-le mora biti, ker ni imel dovolj opore od vas, ki ste dolžni, da jo daste potem Vaše organizaciji, Vašim zastopnikom, kadar jih pošiljate pred javnost.

Železničarji zavedajte se tega-le izreka:

Če tvoja volja je, ustavi se kolesje vse!

Železničarska organizacija.

V našem listu smo že vsestransko pojasnili zakaj se je življenje železničarjev tako poslabšalo.

Povdarili smo, da je razkol organizacijo tako oslabil, da danes ni v stanu izvojevati kakšnih večjih uspehov.

Tudi to smo dovolj obravnavali, kdo je razkol povzročil. Kdo je do dobra prečital članek »Kaj hočemo?« v 11. št. Železničarja ve dobro, da je glavni vzrok da se je organizacija tako razbila v tem, ker nismo prav pojmi smisla organizacije in smo na mesto odgovornih odborov postavljali voditelje — bogove.

Povrh vsemu so se pa še pojavili »komunisti« ali »neodvisni«, ki so učili, da bo prej revolucija, če se bo ljudstvu čim slabše godilo. Vedeli smo, da to ni resnica, da lačen človek ne dela revolucije, temveč prosi le kruha — a imeli nismo dovolj moči, da bi jim prepričali škodljivo delovanje, ki je šlo slednjič tako daleč, da so razbili celo organizacijo.

Če vse to vemo potem je treba, da se ravnamo po pridobljenih izkušnjah, da se otresemo demagogov, in da si zgradimo organizacijo tako, da ne bo imela starih napak.

Zadnje čase se je tudi med železničarji pričelo svitati in upravičeno imamo nado, da bo kmalu bolje. Podružnice so se pričele oživljati skoraj po vseh progah.

Seveda je razbito organizacijo težko upostavljati, ker so zgubili ljudje vero v organizacijo.

Vendar bomo pa tudi te težkoče premagali, ter upostavili organizacijo, ki bo železničarjem v korist in ponos.

Na prošnjo Saveza železničarjev v Zagrebu je prevzela upostavitve železničarske organizacije v Sloveniji Strokovna komisija, ki bo posvetila vse svoje moči, da bo pričela organizacija zopet redno poslovati.

Najprvo je treba obnoviti podružnice. Ko bo teh primerno število obnovljenih, bo pa sklicala Strokovna komisija železničarsko konferenco iz cele Slovenije, kjer se bo izvolil pokrajinski odbor, ki bo prevzel potem vodstvo v svoje roke. Ta odbor bo nastavljal in kontroliral tudi tajnika, ki ga za enkrat nimamo.

Marsikdo si bo mislil, da gre vse to prepočasno. Ali treba je pojasniti, da je pač organizacija kmalu razbita upostavljena pa ne. Tudi to je treba povedati, da nič

ne koristi, če stavljamo še take lepe predloge kakšna naj bo železniška pragmatika, če pošiljamo še tako ogorčene proteste na ministrstvo in ne vemo kam še, če nimamo moči to je če nimamo organizacije se nam bodo gospodje k večjemu smejali.

Kaj pomaga kovaču, če ima v ognju še tako lepo razbeljeno železo, če pa nima klešč, da bi ga potegnili iz ognja.

Kar so za kovača klešče, to je za nas organizacija.

Zato je treba najprvo dobre in močne organizacije — vse drugo bo prišlo samo po sebi.

Vse naše zaupnike in prijatelje prosimo naj v tej smeri delajo.

V vsakemu kraju kjer je par sodrugov, ki se z nami strinjajo naj skušajo pridobiti še drugih. Ko bodo imeli primerno število železničarjev zbranih naj pa pišejo v Ljubljano na naslov **Pokrajinsko tajništvo železničarjev**, Šelenburgova ul. 6/II na kar bomo poslali govornika, da ustanovi podružnico.

Isto tako je z listom »Železničarjem«. Na željo centrale v Zagrebu smo uredili tako, da bo izhajal 1. in 15. vsacega meseca. List bo izhajal redno. Da bo pa list čim boljše pisan pa prosimo, naj se vsi, ki znajo pisati oglašajo v njem, tako, da bo list čim bolj pester. Izogibajo naj se pa osebnih napadov in pišejo naj vedno resnico, ker le ta bo pomagala železničarjem k zmagi.

Čas poteka sodrugi. Na delo za organizacijo!

Izvršujmo sklepe!

Sila nemškega naroda je po vsem svetu znana. Na vseh poljih, bodisi v trgovini in industriji ali znanosti je ta narod dosegel v razmeroma zelo kratki dobi take uspehe, ki so presenečali cel svet.

V tem članku se seveda nismo namenili kritizirati tiste Nemce, ki so zavledli ta silni narod v pustolovščine in nesrečo, temveč hočemo le raziskati, odkod je dobilo to ljudstvo tako ogromno silo za ustvarjanje. Ker so ravno Nemci pokazali, kaj znači **organizirano delovanje** za to je potrebno, da z njihovimi uspehi vcepimo tudi našemu delovnemu ljudstvu smisel za organizacijo.

Kdo izmed nas ne pozna besede: »durchführen!« (izvršiti!) katero so Nemci vedno in vedno ponavljali. Ta beseda znači za Nemca, **naj to, kar je sklenjeno tudi izvrši, ne glede na desno ali levo**. In ravno pojmovanju te besede, se imajo Nemci zahvaliti za ves napredek, na katerega so opravičeno ponosni.

Saj imajo tudi drugi narodi dovolj lepih idej in načrtov. A kaj pomaga še tako lep načrt ali ideja, če pa ostane vse le na papirju ali v besedah. Zlasti mi Jugoslovani smo v idejah in besedah prav zelo bogati. V našem časopisju čitaš lahko vsak dan celo kopo predlogov kako naj se to ali ono uredi, po kavarnah pa slišiš razgovore, ki bi se jih sam Napoleon ne sramoval. A vse samo besede za zabavo in kratek čas, nikjer pa ni nobenih **dejanj**.

Nas seveda ne briga kaj malomeščani in kapitalisti počno, skrbeti pa moramo, da odvedemo naše delavstvo od **praznega govoričenja k dejanjem**.

Sicer se je v tem oziru zadnje čase veliko spremenilo. Marsikaj sklenjenega smo že izvedli, a vse to ne zadostuje, kajti dogodki drve z večjo brzino kot naša dejanja in batji se nam je, da bodo prišle razmere, ki jim ne bomo kos.

Poglejmo samo na naraščajočo draginjo, ki nas vedno prehituje. Spomenico za spomenico vlagajo naše organizacije, stavka za stavko se vrši, a vse zastoj — kljub vsemu naporu zaostajajo plače vedno bolj za draginjo.

Zakaj? Zato ker ne zgrabimo zla pri korenini, zato, ker vlečemo bika za rep mesto za rogove. Zato, ker ne izvedemo tega, kar čitamo vedno in vedno po delavskem časopisju, ker si ne uredimo dela v organizaciji tako, da bi bilo času primerno, temveč se oziramo na nevedneže in pa na hujšakače, ki nam vežejo roke, da ne bi rešili vsaj tiste, ki si rešitve žele in ki so zanj pripravljeni tudi kaj žrtvovati.

Meseca februarja t. l. smo glede draginje povedali kje je njen vzrok in kako se jo odpravi. Resolucija, ki smo jo z ozirom na draginjo predlagali je bila sprejeta v Ljubljani in vseh večjih delavskih krajih. Če pa danes pogledamo v koliko je delovanje naših organizacij krenilo v to smer pa moremo ugotoviti le bore malo napredka.

V dotični resoluciji smo se med drugim zavzemali zato da naj bodo plače, ki jih delavstvo sprejema izražene v **blagovni množini**, da se na ta način prepreči vedno zmanjševanje delavske plače. Z drugimi besedami povedano: hoteli smo delavca zavarovati pred naraščajočo draginjo. Kaj pomaga, če sprejme delavec 20% boljšo plačo, če se je pa draginja za 40% zvišala in po navedi dobi še to 3 mesece po tem ko je zahtevo uložil. Ako ima že v pogodbi določeno, da mora dobiti toliko plače, da si kupi toliko in toliko živil pa ni treba drugega kakor, da se koncem meseca vsedeta delavec in delodajalec k mizi in izračunata za koliko procentov se je draginja zvišala za toliko naj se zviša tudi plača.

Sicer so nekatere organizacije stremele, da si pribore take pogodbe, vendar tudi te v članstvu niso našle dovolj pomoči.

Člani so sicer dotično resolucijo čitali, so jo tudi odobraval, a **izvrševali** pa niso njenih naukov. In to vse radi tega, ker članstva še nismo naučili na nemški »durchführen«!

Vse naše delovanje je treba usmeriti tako, da bomo izvrševali ono, kar smo za prav spoznali. Seveda je za tak sklep treba mnogo vztrajnosti, dokler se ne naučimo takega delovanja. Ljudje hočejo imeti vedno kaj novega tisti pa, ki hoče, da se bodo sklepi tudi izvršili mora pa staro toliko časa bobnati, da je izvršeno in to ne glede na tiste, ki gledajo po strani in očitajo, češ vedno premleva iste stvari.

Tako bo treba urediti tudi naš časopis. O stvareh, ki smo jih sklepali bo treba pisati toliko časa, da bodo izvršene in potem šele obravnavati nove. Zavedati se moramo, da naš časopis ni zato tukaj, da bi prinašal prazne novice in interesantne povesti, temveč da vodi člane k dejanjem za izboljšanje teh obupnih razmer.

Naše največje prokletstvo je, da ne izvršujemo sklepov temveč vse preveč govorimo in govoričimo. Otresemo se te podedovane nesreče, postanimo **možje dejanj** in doživeli bomo čudežne napredke.

Železničarski dom v Ljubljani.

Glasilo Strokovne komisije »Delavec« je napisalo o tem vprašanju članek, s katerim se bodo gotovo strinjali tudi

vsi naši železničarji. Ker se nam zdi članek važen, ga priobčujemo v celoti.

Glasi se:

Ministrstvo za notranje zadeve je odločilo, da naj pripade vsa imovina zapuščene Splošne železničarske organizacije naši sedanji železničarski organizaciji »Savezu železničarjev Jugoslavije«. To imovino cenijo na 200.000 K.

Ko je naša železničarska organizacija sprejela ta ministerijalni odlok, je sklicala Strokovna komisija svojo sejo, na kateri naj bi se odločilo kaj s tem premoženjem ukreniti. Na tej seji, ki se je vršila 26. t. m. je Strokovna komisija soglasno sklenila nasvetovati naši železničarski organizaciji **naj to vladno miloščino odkloni.**

Resolucija, ki je bila v tej zadevi sprejeta se glasi:

Ožji odbor Strokovne komisije je na svoji seji dne 26. IX. 1922. z ozirom na prevzem imovine razpuščenega »Saveza saobračajnih i transportnih radnika Jugoslavije« sklenil sledeče:

Premoženje bivše železničarske organizacije so znosili skupaj vsi člani te organizacije. Resnica je, da je mnogo teh članov danes v naši organizaciji in, da pripada ono premoženje, ki so ga oni zbrali, po vsej pravici oni organizaciji, v kateri se sedaj nahajajo. Ali kar je resnica za naše člane, to je tudi pravica za one, ki se nahajajo danes v »Neodvisni železničarski organizaciji«.

Kakor bi bilo nepravilno, če bi dobili oni vse skupno premoženje, tako bi bilo istotako umazano, če bi ga dobili naši.

Ker sta naslednici razpuščene organizacije sedaj dve organizaciji, se nam zdi najpotrebnejše če se razdeli to premoženje med obe, in sicer po številu članstva prejšnje skupne organizacije.

Zato predlagamo: Imovino bivše organizacije naj prevzame in ima v upravi mešana komisija, ki naj bo sestavljena iz zastopnikov obeh organizacij. Predsednika te mešane komisije naj imenuje Strokovna komisija za Slovenijo v Ljubljani. Ta komisija naj sklepa z večino glasov, ob enakosti je predlog odklonjen. Ta komisija naj sestavi inventar in imenik vseh onih članov, ki so se nahajali v organizaciji ravno pred razpustom iste. Ugotoviti naj končno vrednost imovine, ter naj zračuna koliko pripada na člana. Ko je to dognala, naj pa razpiše volitve in naj da na ta način vsem bivšim članom možnost odločitve, kateri organizaciji prisodijo oni del premoženja, ki pripada njim. Na ta način bo imovina pravično razdeljena. Da bi pa naša organizacija pobasala vse, tudi ono, kar ji ne pripada, tega Strokovna komisija absolutno ne priporoča.

S tem korakom je Strokovna komisija pokazala, da naše organizacije za noben denar ne prodajo svoje socialistične morale in poštenja. Zavedati se pa moramo tudi pri tej priliki, da če bi odborniki ne čutili odgovornosti napram članstvu, bi ta sklep morda ne bil tak. Pomisliti moramo, da je z ozirom na to, da se morajo vse naše organizacije, zlasti pa še Strokovna komisija boriti z največjimi denarnimi težavami, bila preizkušnja naše socialistične morale dovolj velika. Da smo to preizkušnjo tako siljajno prestali se imamo zahvaliti sistemu polaganja računov, ki je v naših organizacijah upeljan.

Kdor bo znal primerjati ta sklep naše Strokovne komisije z delovanjem naših nasprotnikov bo kmalu na jasnem v

čem se naše organizacije od drugih — nasprotniških razlikujejo.

Mnogi naši sodrugi so s pisavo našega lista nezadovoljni, ker premalo ostro odgovarja na nasprotniško časopisje zlasti na »Delavske Novice«, ki zadnje čase, kar bruhajo laži in obrekovanja in povrh še proglašalo bojkot nad nami.

Mi pa tem sodrugom odgovarjamo, da se naš list ni niti za las umaknil od amsterdamske smeri, ki je bila na kongresu sklenjena. Po drugi strani je pa resnica, da smo vedno pazili, da bo pisan list dostojanstveno, kakor to zahteva ugled in ponos naših organizacij.

Proletariat nima nič od tega, če čita sama preklanja in same napade, mi moramo skrbeti, da bomo delavstvo vzgajili, da bo znalo misliti s svojo glavo, in da bo sodilo organizacije po njihovih dejanjih in ne po besedah.

Tudi ta bojazen, da bodo člani odpadli, če se proti lažem naših nasprotnikov ne bomo dovolj ostro branili, je neopravičena. Pametni člani so že davno spoznali kdo je zanesel nesrečo v delavske vrste. Polomija železničarjev in rudarjev je odprla oči vsem, ki le nekoliko samostojno mislijo. Kdor pa prav nič ne misli in je tako nezaveden, da veruje vsaki frazi in vsakemu plačanemu agentu, ta naj pa le odpade, ker je itak cokla v naših organizacijah, ter jim dela le ovire na poti osvobojenja proletariata. Boljše je 100 zavednih članov kot 5000 nezavednih, ki vlečejo vsak na svojo stran.

Nauk nezavisnih, da čim slabše se bo proletariatu godilo tem prej bo revolucija je že do dobra pogorel, v kolikor so se ga sploh upali oznanjevati. Železničarjem se (po krivdi nezavisnih) dovolj slabo godi pa vendar niso nič bolj revolucionarni kot so bili, temveč še manj, kajti danes le premišljujejo kje bodo dobili vsaj kosček suhega kruha, dočim so takrat ko so bili še v enotni organizaciji, ki je imela našo smer, premišljevali kako si bodo pridobili še več svobodščin in vsaj za praznike tudi kosček potice.

Lačen človek se ne bori za svobodo, ki naj pride šele jutri, temveč za kruhek, ki ga nujno potrebuje takoj. Tak človek je pripravljen prodati vse, tudi svoje prepričanje predno od glada umrje.

V strokovnih organizacijah imamo dovolj skušenj, da kvirajo solidarnost le tisti, ki so gospodarsko popolnoma propadli, dočim se oni, ki so si znali priboriti nekoliko večji kos kruha, drže v vseh bojih do konca.

Doba zadnjih dveh let je dokazala, da je naš nauk v katerem pravimo: **čim boljše se bo proletariatu godilo tem bolj revolucionaren bo popolnoma pravilen.** In če danes tulijo volkovi okoli »Delavskih Novic« tulijo zato, ker so se prepričali, da ta nauk zmaga.

Zato vi sodrugi ne pričakujte od nas predolgih polemik s temi ljudmi. Pomagajte nam zgraditi močne organizacije, ki bodo vodile proletariat do zboljšanja njegovega položaja.

Zavedajte se pri tem, da vsak dinar, ki si ga proletariat pribori, pomeni korak h končni osvoboditvi.

Mi z resnico — nasprotniki z lažjo in zmaga bo naša.

Razno.

Pregled važnejših dogodkov. Pod tem naslovom bomo priobčili v vsaki številki vse važnejše dogodke, ki so se med tem časom dogodili. S tem bo gotovo ustrezno vsem, ki se za svetovno giba-

nje zanimajo, zlasti pa onim, ki bodo shranili vse številke »Železničarja« in bodo imeli koncem leta lep pregled dogodkov v preteklem letu.

Zakon o zaščiti delavstva — protizakonit zakon?

S takimi in enakimi izrazi prihajajo danes delodajalci oziroma njih zastopniki pred delavno ljudstvo, hoteč ga s tem preplašiti, da ni upravičeno skromnih ugodnosti, ki jih vsebuje ta zakon.

Ni še dolgo od tega, ko so se sestali v Belgradu zastopniki velekapitala cele naše države, in sklepali protiukrepe proti zakonom, ki vsebujejo drobtinice za delavstvo krvavo potrebnih socialnih ugodnosti.

Zakon o zaščiti delavstva je oni, ki danes najbolj bode jugoslovanske kapitaliste, ne oziraje se ali je demokratskega ali krščansko-socialnega prepričanja, se ta gospoda bori roko v roki proti temu zakonu.

Ofenziva, ki jo vodi kapitalistični razred Jugoslavije, je organizirana po celi državi. Vse delodajalce od Vardarja do Triglava preveva ena misel, kako odpraviti ali pa poslabšati našo itak skromno socialno zakonodajo.

Obrtne zadruge, Zveze industrijcev, Trgovske in obrtne zbornice, razne konference vse je na nogah, vse kakor en mož vlagajo v imenu jugoslovanskih izkoriščevalcev resolucije odpošiljajo razne deputacije, s katerimi hočejo poslabšati ali pa sploh odpraviti razne socialne odredbe oziroma zakone. Ne zadostuje, da je vlada že sama na sebi mačeha socialne politike, dokaz temu naj bo finančni zakon, ki predvideva ministrstvu za vojno in mornarico ravno štirikrat toliko kredita, kakor ministrstvu za socialno politiko.

Kam naj to privede?

Koliko obrti je dala v zadnjem času sovjetska vlada zasebnemu kapitalu v najem. Kakor sovjetske oblasti uradno objavljajo, so od meseca septembra 1921 do 1. julija t. l. oddale 577 industrijskih obrti zasebnemu kapitalizmu v najem. V istem času so pa 67 pogodb razveljavile. Med, v najem danimi obrti so v prvi vrsti pekarne, tekstilna industrija, obrati, ki izdelujejo življenske potrebščine in usnjarska podjetja.

Obdavčenje produkcije, v prid zavarovanju delavcev v Meksiki. Jako interesantni zakonski načrt objavlja v svojem zadnjem poročilu Internationales Arbeitsamt, ki ga je predložil državni predsednik Obrgou meksikanskem parlamentu. Po tem načrtu, bi morali podjetniki oddajati 10% kot »socialni davek« od vrednosti delovne produkcije, v prid delavskim namenom. Gotovo je, da bi se iz tega visokega izkupička nabrali veliki skladi, ki bi mogli kriti zdatke za razne nezgode, starostne rente itd. Nadalje vsebuje načrt določbe ki jamčijo delavcu ki je postal vsled kake nezgode popolnoma dela nezmožen dosmrtno rento, ki mora znašati 75% od njegovega prejšnjega zaslužka. Tudi življensko zavarovanje se popolnoma preuredi, začasno je pa stopila v veljavo določba, ki predpisuje rodbini, katere družinski oskrbnik je podlegel smrti, ne glede kake smrti gotovo zavarovalniško katera omogočuje preostali rodbini človeško življenje. Tozadevni zakon se bo raztezal na vsacega delavca ki biva v Meksiki, neglede na njegovo starost. Po zakonu bo vsakdo, ki upravlja plačano delo pripoznan za delavca.

Osrednja knjižnica »Svobode«. Ljubljana, Židovska ulica 1. I. nadstropje, je

odprta vsak delavnik od 5. do 7. zvečer in vsako nedeljo ter praznik od 10. do 12. dopoldne. Vse sodruge opozarjamo, da pridno posečajo svojo knjižnico, ki jim nudi vse najboljše knjige, tako slovenske kakor tudi nemške. Posebno opozarjamo vse posetnike knjižnice še na zelo bogat znanstveni in poučni oddelek knjižnice.

Razvoj zadružništva v Čehoslovaški republiki. Da se je zadružništvo v Čehoslovaški republiki v zadnjih letih jako pomnožilo nam dokazujejo številke, ki so narastle od leta 1914 do danes. Število konzumnih zadrug je znašalo leta 1914 920 danes 1639. število stavbenih zadrug je narastlo od 375 na 992, tudi obrtne zadruge so znatno napredovale od 500 na 1446, gospodarskih zadrug z deželnimi pridelki je bilo leta 1914 samo 1179 medtem ko jih je danes 1796. Kakor to statistični urad objavlja, se to nanaša samo na Češko, Moravsko in Šlezijo.

Pregled važnejših dogodkov.

Ljubljana, 13. okt. 1922.

Spor na Bližnjem Vzhodu (vojna med Grčijo in Turčijo) je zbudil na Angliškem prav resne skrbi in mogotci so jeli rožljati s sabljo, ker pa rabijo svojo vojaštvo doma, da krote z njim nepokorne Irce in nezadovoljne delavce; so hoteli pognati v ogenj vojaštvo iz kolonij. Zadelo so pa na odločen odpor, tako da se je Anglija umaknila, Grška pa popolnoma pogorela. Grški vojni minister je bil celo toliko naiven, da je pozivljaj grške može in mladeniče, naj se prostovoljno javijo v vojno službovanje. Ker so pa ti videli kako so jih dobile redne čete po grbi, jih je minulo veselje po vojevanju in vsa akcija je zaspala. Grška je izjavila, da izprazne Tracijo Turčiji. Deželo izpraznijo Grki stopnjevale, istotako jo zase-dajo turške čete in se uvede turška civilna uprava.

V ospredje je stopilo vprašanje Carigrada. Na Carigradu so interesirane vse ob Črnem morju in sploh v bližini ležeče države: Rusija, Jugoslavija, Bolgartija, Grška, in samo ob sebi umljivo tudi Turčija.

Stvar je za sedaj še problematična in mnogo uvidevnosti ter dalekovidnosti bo treba, da se spor reši brez prelivanja krvi.

V Ženevi je bilo dne 30. septembra zaključeno tretje zasedanje zveze narodov. Kakor v prejšnjih sejah tako moramo trditi tudi o tej, da je uspela le, kar se tiče formalnosti in malenkosti. Govorilo se je mnogo o pomoči za Avstrlijo, a ostalo je pri besedah. Pač pa se je uredilo vprašanje beguncev. Značilno za avtoriteto Zveze narodov je to, da je ravno v trenutku, ko se vrši njena plenarna seja, izbruhnil požar na Bližnjem Vzhodu in, da se prepirajoče države ukrepom Zveze narodov le smejejo. Sklenilo se je tudi, da se izpopolni odbor, po nestalnih zastopnikih. Tozadevno je predlagala mala antanta dr. Beneša in dr. Ninčiča, pri čemer pa je pogorela. Izvoljeni so bili poleg sedanjih članov zastopniki Belgije, Braziliije in Kitajske, Španije, Švedske in Uruguaya.

Nemški kajzer se ženi in v taboru nemških monarhistov vlada veliko razburjenje, ker bo poročil žensko, ki je samo princezinja. Če se že mora drugič oženiti, naj bi vsaj zbral žensko bolj plave krvi kakor jo ima princezinja Herme-

nie von Schönaich - Carolath. Sicer pa so njegovi sorodniki in generali stare nemške armade mnenja, da bi mu zado-stovale priljeznice, katerih ima na Izbero. Ženitev ga bo sedaj ponižala v očeh ti-stega nemškega ljudstva, ki moli za nje-gov povratak na nemški prestol. Kajzer pa je menda nehal upati in se je sprijaz-nil z mislijo, da ostane samo ex-kajzer. Ker je praktičen, je napisal svoje spomi-ne in jih prodal nekemu ameriškemu časnikarskemu združenju za nekaj manj ko milijon dolarjev. Zaželel si je družico, ki naj bi mu bila več ko navadna prilje-znica, zato si jo je poiskal. To je pametno. Nemški monarhisti pa naj si radi tega njegovega koraka populijo lase, ako ho-čejo.

V Italiji so sestavili zanimivo statitiko, ki govori o tem, koliko je imela Italija l. 1921. stavk. Statistike o umorih, požigih, vremenskih nezgodah itd. smo navajeni čitati, presenetila pa nas je statitika o stavkah, in sicer še bolj po svoji vsebini kakor obliki. Statistika nam pove, da je preživela Italija l. 1921. nič manj ko 11.004 stavke. To je grozeča številka in najjasnejši dokaz, da po tem potu ne gre dalje, ali propade gospodarstvo v državi, ali pa pride do krvoprelitja. Po starem gospodarskem redu se ne da več delati, ker ni le krivičen, temveč tudi neporaben. Poleg vse te mizerije se fašisti še niso spametovali. Kakor blazni divja-jo in požigajo delavske domove. Vlada pa gleda in čaka. Ne bomo se čudili, ako lepega dne doletí g. kralja Emanuela ista usoda, kakor je Viljema, Karla in Konstantina, ki si bodo nato lahko uredili skupno gospodarstvo.

Brezumna politika naših državnikov je dovela do nove krize, ki preti biti ena najtežjih. Demokrati in radikalci zavijajo oči in obetajo revizijo svojih strank. Kongres radikalne stranke v Somboru bo odkril marsikaj, kar bodo skušali zakriti in utajiti, toda javnost se ne bo dala varati. Ljudstvo zahteva zdrave in poštene politike, dovolj ima iskoriščevanja. Vlada je na tem, da že jutri odstopi. Demokrati in radikalci očitajo drug drugemu brezvestnost in nezmožnost, ter skušajo drug drugemu naprtiti odgovornost za krizo in za posledice. Značilno pa je, da se hoče Pašić otresti vseh skrbi in poslov v vladi, dočim se drži dr. Ninčić svojega ministerskega stolčka kakor klop, češ da noče nositi posledice za večjo nesrečo.

Silno senzacijo je zbudil v politični javnosti poskus demokratskega poslanca Agnjelinića, da pripravi Radića, za sodelovanje v beograjskemu parlamentu. Dolej je šlo vse po sreči in Radić se je izjavil, da se udeleži proslave kumanovske zmage, na to pa svečanosti osvoboditve in zedinjenja čehoslovaške države, ki se bo vršila v Pragi. To je uvod k novemu političnemu nastopanju Radića. Govori se že o novih političnih kombinacijah, možno je sodelovanje med demokrati, Radićevci in delom radikalcev.

V Sloveniji se bje v demokratski stranki srdit boj med mladini in starini, od katerih je že več vodilnih mož izstodilo iz stranke.

Tudi druge stranke se nahajajo v vročični krizi, ki pomenja prepoved našega javnega življenja. Tudi naše ljudstvo se pričinja zavedati, da je treba razne božanske voditelje zmetati v koš in se organizirati v take stranke, ki polagajo svojim članom račune. Čas je da prenehamo s hlapčevanjem.

Utrinki.

Človek, ki se krčevito oprijemlje prepričanja, ki mu je bilo vcepljeno v otroških letih; ki trdovratno zavrača vse dvome, ki se mu pozneje v življenju pojavljajo; ki noče čitati knjig o katerih misli, da bodo njegovo prepričanje postavile na laž; ki noče razpravljati o svojem prepričanju z ljudmi, ki so drugačnega mišljenja, ki smatra vse ljudi za grešne, kateri niso takega prepričanja kot on -- je vtelesen proti vsemu človeštvu.

Kratkočasnice.

Anton Petelinu se je sanjalo tole: Zdelo se mu je, da je prišel v nebesa k svetemu Petru in ga vprašal: »Koliko je Tebi en milijon?« — »En vinar«, odvrne svetnik. — »Pa sto let?« — »En trenutek.« — »Posodi mi torej en vinar!« — »Počakaj en trenutek!« odvrne sv. Peter.

Tone Mihač vpraša prijatelja Miho Tomača: »Kaj pa dela Tvoj sin?« — »Moj sin študira«, odvrne Tomač. »No«, pravi Mihač: »dandanes študira že vsak osel.« — »Že mogoče«, reče Tomač, »toda moj sin je edini v celi vasi.«

Železničarjem!

Na željo centrale Saveza Železničara v Zagrebu smo spremenili izhajanje lista tako, da bo odslej izhajal »Železničar« redno 1. in 15. v mesecu.

Ker je sprejela list v razpošiljanje nova uprava se lahko pripeti, da nastane pri razpošiljanju prvih številčk kaka poma. Zato prosimo vse čitatelje, če bi lista pravočasno ne sprejeli naj ga takoj reklamirajo.

Reklamacijo se napiše lahko na navaden karton ali kaj sličnega in je poštne prosta.

Reklamacija naj bo izdelana po naslednjem obrazcu:

Prva stran.

Reklamacija!

Brez znamke!
Kot reklamacija
poštne prosta!

Upravništvo „ŽELEZNIČARJA“

Ljubljana

Šelenburgova ul. 6/II.

Reklamacija.

„ŽELEZNIČARJA“ štev. z dne nisem prejel (prejel premalo izv.).

Ime:

kraj:

pošta:

V dne 192....

Podpis.

Druga stran.

V imenu Saveza železničara Jugoslavije v Zagrebu izdaja: Strokovna komisija za Slovenijo v Ljubljani.

Odgovorni urednik: Jožef Ravnik.

Tiskala »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.